

HUNTS 2024

humanitaarainete
õpilaskonverents

2024 HUNTS

Eesti Kirjandusmuuseum
Eesti Rahva Muuseum
Hugo Treffneri Gümnaasium

HUNTS 2024

===

humanitaarainete
õpilaskonverents

8. november 2024
Eesti Kirjandusmuuseum, Tartu

TEESID

Toimetaja: Ave Goršič, Astrid Tuisk

Keeletoimetaja: Kanni Labi

Küljendaja: Pille Niin

Kunstnik: Jane Liiv

Logo autor: Raimond Lepiste

Korraldajad

Ave Goršič, Astrid Tuisk (Eesti Kirjandusmuuseum)

Virve Tuubel (Eesti Rahva Muuseum)

Kristiina Punga (Hugo Treffneri Gümnaasium)

Toetajad: Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum,
Hugo Treffneri Gümnaasium, Eesti Kultuurkapital

ISBN

978-9916-742-32-7 trükis

978-9916-742-33-4 võrguväljaanne

Kava

- 10.20 avamine
Eesti Kirjandusmuuseumi IV korruse saalis/MS Teams'is
- 10.30 **Marleene Randmaa, Kristen Hurt** Näitus tsensuuri ajaloo eestis
- 10.50 **Märten Vaiksaar** Esimese maailmasõja positiivsed tagajärjed
- 11.10 **Kirsi Laaniste** Gregoriuse kalendrireformide kajastus Eesti ajakirjanduses esimesest maailmasõjast kuni teise maailmasõja puhkemiseni
- 11.30 **Ann-Elis Ojaver** Rakvere vanalinna kohanimedele kujunemine ja muutumine läbi aegade
- 11.50–12.20 lõuna
- 12.20 **Kadri Kapsi** Kodavere kihelkonna rahvariideseeliku ja kirivöö tegemine
- 12.40 **Kristi Kapsi** Tartu-Maarja kihelkonna kirivöö
- 13.00 **Laura Vares** Rahvatantsu „Risti-rästi labajalg“ loomine ja õpetamine
- 13.20 **Säde Sepp** Vooluveekogude kujutamine eesti rahvalauludes
- 13.40 sirutuspaus
- 14.00 **Anna Maarja Jakus** Emakeelepäeva ürituste läbiviimine Jõhvi Gümnaasiumis
- 14.20 **Maria Saveljeva** Ukraina noorte elul põhineva näidendi kirjutamine ja lavastamine
- 14.40 **Keiti Maria Kivirand** Viiefaktorilise isiksusemudeli väljendamine loomingus

Eessõna

Tere tulemast kuuendale humanitaarainete õpilaskonverentsile **HUNTS**, mis toimub 8. novembril 2024. aastal Eesti Kirjandusmuuseumis Tartus!

HUNTS on mõeldud õpilastele üle Eesti, kes 2024/25. õppeaastal õpivad 9.–12. klassis. Konverentsi eesmärk on aidata teadvustada õpilaskonverentsi kaudu humanitaarainete vajalikkust Eesti riigile ja ühiskonnale, parandada humanitaarteaduste mainet ühiskonnas ning pöörata õpilaste tähelepanu humanitaarteadustele võimaliku edasise atraktiivse karjäärisuunana.

HUNTS toob kokku õpilased ja teadlased tutvustama oma värskeid mõtteid ja vaateid ning arutlema humanitaarteaduste rolli ja väljundite üle, valmistades sel moel ette uut põlvkonda humanitaarteadlasi ja suurendades humanitaarteaduste kõlapinda. Konverents võimaldab saada õpilasesinejatel vahetut tagasisidet ja innustust tegevteadlastelt ning viimistleda oma uurimusi enne õpilaste riiklikku teadustööde konkurssi.

HUNTS 2024 on jätk samanimelistele konverentsidele, mis said alguse 2018. aastal. 2020. aastal jäi konverents pandeemia tõttu ära, kuid seda enam võime rõõmustada, et alates 2021. aastast konverents taas jätkub.

Konverentsi korraldavad Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum ja Hugo Treffneri Gümnaasium ning toetab Eesti Kultuurkapital.

Indu ja jaksu huntsidele teadusmaastikul uute jälgede ja radade leidmisel!

Korraldajad

Emakeelepäeva ürituste läbiviimine Jõhvi Gümnaasiumis

ANNA MARIA JAKUS

Jõhvi Gümnaasium, 12. klass

Juhendaja Dea Proode

Minu praktilise töö teema oli „Emakeelepäeva ürituste läbiviimine Jõhvi Gümnaasiumis“. Eesmärk oli muuta koolielu mitmekesisemaks ning laiendada Jõhvi Gümnaasiumi õpilaste teadmisi eesti keele, kultuuri ja ajaloo alal.

Esmalt valmistusin ürituste läbiviimiseks: kavandasin piduliku aktuse, töötoa, viktoriini, osavõtu e-etteütlusest, luulevõistluse „Armastan oma emakeelt“, vanasõnade äraarvamismängu, valisin huvitavaid fakte kooliraadios ettelugemiseks ning otsisin osalejatele ja külalistele autasusid.

Emakeelepäeva üritused toimusid Jõhvi Gümnaasiumis 12.–14. märtsini. Külalised olid Tartu Ülikooli õppejõud: Heili Orav viis 10.c klassi õpilastele läbi töötoa „Eesti keeletehnoloogia – ülevaade ja suundumus“ ning Madis Arukask rääkis 11.c ja d noortele eesti keelest Euroopas ja maailmas. Emakeelepäeval algas koolipäev 8.45 piduliku aktusega, 12.a ja b klassid osalesid Vikerraadio e-etteütlusel ning kooliraadiost võis kuulda põnevaid fakte eesti keele kohta. Suurel vahetunnil said soovijad end proovile panna emakeelepäeva teemalises Kahootis ning päev lõppes viktoriini ja vanasõnade mängu võitjate autasustamisega. Autasustamiseks ja külalistundide läbiviijate tänamiseks otsisin eelnevalt sponsoreid. Sponsoriteks nõustusid olema kirjastused Varrak, Koolibri, Maurus ja Emakeele Sihtasutus, kes toetasid üritust raamatutega, ning AS Terminal Oil, kes toetas kinkekaartidega. Üritustel osalejaid ja külalistundide läbiviijaid tänasin ka enda disainitud pastakatega. Tagasisidet kogusin anonüümse küsimustikuga.

Minu praktilise töö kolmas osa oli läbiviidud tegevuste kajastamine sotsiaalmeedias (Jõhvi Gümnaasiumi Facebooki ja Instagrami lehel). Ürituste ja nende kajastustega juhtisin õpilaste tähelepanu eesti keelele, selle korrektsele kasutusele ning õppimisele. Ürituste korraldamine ei olnud raske, kuid nõudis plaanipärasest tegutsemisest ja aega. Õppisin, et alati ei lähe kõik nii, nagu plaanitud ja loodetud. Emakeelepäeva ürituste korraldamine andis võimaluse suhelda inimestega teistest valdkondadest ning arendada loovust.

Kodavere kihelkonna rahvariideseeliku ja kirivöö tegemine

KADRI KAPSI

Tartu Tamme Gümnaasium, 12. klass

Juhendaja Heily Soosaar

Rahvariided on meie kultuuris olnud küll väga pikka aega olulisel kohal, kuid austus nende vastu aina kasvab. Kuigi tänapäeval on moes ja kättesaadavad väga paljud teisedki riided, kantakse rahvarõivaid pidulikel ja rahvuslikel üritustel. Seda kinnitavad näiteks ka laulu- ja tantsupeod, kus tuhanded tantsijad, lauljad ja isegi pealtvaatajad kannavad uhkusega oma kodukandi rahvariideid.

Minu 2023/2024. aastal valminud praktilise töö eesmärk oli õmmelda Kodavere kihelkonna rahvariideseelik ja kududa kirivöö. Kuna traditsiooniliselt valitakse kihelkonna rahvariided ema juurte järgi, siis seetõttu sai otsustavaks minu vanaema sünnikoht. Rahvariiete valmistamise ja kandmisega soovin teha sügava kummarduse oma vanaemale.

Tööd tehes sain rahvariideseeliku õmblemise ja kirivöö kudumise oskuse. Töö teoreetilises osas andsin ülevaate Kodavere rahvariiete ajaloo, kirivöö kandmise ja mustrite tähendustest ning vöökudumise tehnoloogiast. Tööga hakkasin tegelema juba varakult. 2023. aasta märtsis sai ostetud kogu vajalik materjal ning juunis hakkasin tegelema juba seeliku õmblemisega.

Alguses arvasin, et seeliku õmblemine on lihtsam kui kirivöö kudumine. Oletasin, et saadud kanga pikema külje lihtsalt kurrutan, siis õmblen kaks külge kokku, jättes üles ühe väikese taskuava, lisan toodi, värvli ning kinnituskohad ja seelik ongi valmis. Kirivöö kudumine tundus aga väga aeganõudev, sest iga rida tuleb vastavalt mustri ükshaaval põimida. See oletus osutus vääraks, sest seeliku õmblemine oli minu jaoks raskem kui

kirivöö kudumine. Seeliku õmblemine võttis kuu aega ja kirivöö kudumine umbes 6 päeva. Tänu kirivöö kudumisele omandasin oskused vöömusteri lugemises, koorimismustri loomises ja vastavalt mustrile vöö kudumises.

Minu praktilist tööd on osaliselt võimalik kasutada ka õppe-eesmärgil, kuna selgitan ka koorimismustri loomist, et kirivööd üldse kuduma hakata, ning annan lühiülevaate vöökudumise tehnoloogiatest.

Tartu-Maarja kihelkonna kirivöö

KRISTI KAPSI

Tartu Hansa Kool, 9. klass

Juhendajad Mari Vaaderpall, Karin Mitt

Valisin loovtööks kirivöö valmistamise, sest see pakub suurepärase võimaluse ühendada praktilised käsitööoskused teoreetiliste teadmistega eesti rahvakultuurist. Kuna olen neli aastat tegele-
nud rahvatantsuga, tean, kui olulised on kirivööd rahvariiete juures. Otsustasin valmistada Tartu-Maarja kihelkonna kirivöö, kuna minu ema on pärit Tartust ja traditsiooniliselt valitakse rahvariided emaliini järgi. Loovtöö eesmärk on valmistada oma kätega kirivöö, mida saaksin rahvariietega kanda, ning samal ajal süveneda selle eseme ajalosse ja traditsioonidesse.

Töö koosneb kahest osast: teoreetilisest ja praktilisest. Teoreetilises osas uurin kirivööde ajalugu ja tähendust. Kirivööd on 18.–19. sajandil olnud olulised talurahva rõivastuse, eriti naisterõivaste osad. Kirivööid kui kaitsemaagilisi esemeid ei pestud, tihedalt ümber piha seotud vööd aitasid rasket tööd tehes ka selga toetada. Kirivööde värvid ja mustrid kandsid endas mitmesugust sümboolikat, näiteks punane värv oli seotud kaitse ja heaoluga. Vööde geomeetrisel mustritel, sealhulgas kaheksakannal, ristidel ja loomapeadel oli kaitsev ja viljakust suurendav funktsioon.

Praktilises osas räägin kirivöö kudumisest selliste traditsiooniliste tööriistade abil nagu vööraam ja piirits ning Tartu-Maarja kirivöö jaoks sobivatest materjalidest. Täpsus on kudumisel väga oluline, sest iga vale samm võib mustrit rikkuda. Ettekandes jagan oma kogemusi ja õppetunde, kuidas olen sidunud praktilised oskused teoreetiliste teadmistega. Räägin ka, kuidas traditsiooniliste meetodite kasutamine aitab hoida elus eesti rahvakultuuri ja annab uue tähenduse käsitööle ning meie identiteedile.

Viiefaktorilise isiksusemudeli väljendumine loomingus

KEITI MARIA KIVIRAND

Tallinna 32. Keskkool, 12. klass

Juhendaja Kristina Jantson

Inimese isiksus väljendub väga paljudel viisidel. Ühelt poolt saab seda uurida psühholoogia meetoditega. Üks psühholoogias rohkelt kasutatud isiksusetooria on Suure Viisiku isiksusejoonte mudel, mis kirjeldab inimese isiksust viie faktori: neurootilisuse, avatuse, ekstravertsuse, sotsiaalsuse ja meelekindluse kaudu. Teisalt väljendub inimese isiksus selles, mida inimene teeb, näiteks tema loomingus. Olen mitu aastat luuletusi kirjutanud ning mind hakkas huvitama, miks on minu tekstid just sellised, nagu nad on: milline on minu tekstide lüüriline mina, kuidas see tekstis avaldub ja kuidas seostub lüüriline mina autori tegeliku psühholoogilise minaga. Analüüsimiseks võtsin oma luulekogu „Olemus“, millest valisin lähivaatluseks 15 teksti.

Rakendasin psühholoogilise ja lüürilise mina analüüsiks Suure Viisiku isiksusejoonte mudelit ja püüdsin aru saada, kas, kui palju ja kuidas need omavahel seostuvad. Selline lüürilise mina käsitlemine tähendab teksti vaatamist autobiograafilises võtmes. Kirjandusteadlase Joosep Susi sõnul on lüürika ühtaegu nii rangelt isiklik kui ka rangelt üldine ning tema arvates nõrgestab lüürilise teksti autobiograafiline vaatamine luule poeetilisust. Ka kirjandusteadlase Arne Merilai sõnul on luule puhul see, kuidas öeldakse, sama tähtis kui see, mida öeldakse. Seepärast uurisin oma tekste ka poeetika vaatenurgast: milliseid kõne- ja lausekujundeid olen kasutanud, milline on tekstide meeolelu ja probleemistik.

Luuleanalüüsi ja Suure Viisiku isiksusejoonte teooria kõrvutamisel jõudsin järelduseni, et minu tegelik psühholoogiline mina väljendub luuleminas vaid mõningal määral. See, milline on kirjutaja tegelik isiksus, ei pruugi tema tekstides täiel määral kajastuda ning otsest seost autori ja lüürilise mina isiksusejoonte vahele luua ei ole võimalik. Küll aga õppisin vaatama tekste teise pilguga ning leidma kujunditest ja ridade tagant vihjeid autori isikule. Annan ettekandes ülevaate sellest, kuidas tekste analüüsisin, ja esitan kahe teksti näidisanalüüsi.

Gregoriuse kalendrireformide kajastus Eesti ajakirjanduses esimesest maailmasõjast kuni teise maailmasõja puhkemiseni

KIRSI LAANISTE

Hugo Treffneri Gümnaasium, 12. klass

Juhendaja Indrek Pajur

Minu ettekanne on minu uurimistööst, mille raames uurisin 1918. aasta Gregoriuse kalendrireformi tausta ja omaaegsete ajalehtede põhjal Gregoriuse kalendri kehtestamise kajastust ning edaspidist ühiskondlikku vastukaja, probleeme ja muudatusi, mida sooviti ellu viia. Räägiksin sellest, mida ja kuidas ma uurisin. Tutvustan oma uurimisküsimusi:

- Millest oli tingitud kalendrireformi läbiviimine 1918. aastal – millest see sai alguse ja miks see just sel hetkel jõustus?
- Kas ja milliseid probleeme ning väljakutseid tõi kaasa Gregoriuse kalendri kehtestamine 1918. aastal omaaegses Eesti ühiskonnas?
- Milliseid probleeme tõstatati ajakirjanduses seoses kalendriga pärast Gregoriuse kalendri üleminekut ja milliste täiendavate reformidega prooviti nende vastu astuda?

Ettekandes räägin meetodist ehk omaaegsete ajalehtedega tutvumisest ning allikatest, mida kasutasin (AIS, suuline allikas, Digar, internet ja sealt võetud artiklid ning raadiosaade). Põgusalt tutvustan oma teemavaliku tagamaid: töö sai alguse sellest, et mul oli endal olemas paar ajalehte 1916. ja 1917. aastast. Minu töö tulemusena selgus, et kalendrireform sai alguse bolševike võimuletulekuga, põhilisteks probleemideks olid tähtpäevade tähistamisega seotud segadus ja õigeusklike vastumeelsus, hiljem räägiti Gregoriuse kalendri ebatäpsusest

ja taheti seda parandada ning täpsemaks muuta. Lõpetuseks räägin oma uurimistöö tegemise kogemusest ehk mida ma õppisin ja mida teeksin tulevikus teisiti.

Rakvere vanalinna kohanime kujunemine ja muutumine läbi aegade

ANN-ELIS OJAVERE

Rakvere Riigigümnaasium, 12. klass

Juhendaja Heli Kirsi

Uurimistöö pealkiri on „Rakvere vanalinna kohanime kujunemine ja muutumine läbi aegade“. Valisin selle teema seetõttu, et elan Rakvere vanalinnas ja tunnen, et seda teemat pole seni piisavalt uuritud. Lääne-Virumaa ja just Rakvere kohanimed on jäänud keeleteadlaste uurimisobjektina tagaplaanile.

Töö eesmärk oli tervikliku ülevaate valmimine Rakvere vanalinna tähtsamatest ja huvitavamatest kohanimedest ning nende muutumise põhjustest. Uurimisobjektideks olid Rakvere vanalinna 21 tänavat, samuti märkimisväärsemad looduslikud paigad ja eriti huvitava ajalooa hooned. Täpsemalt uurin, kuidas ja miks on need kohanimed välja kujunenud ning millal ja mis põhjusel on nad muutunud.

Uurimistöö tulemustele toetudes järeldasin, et kohanimed kujunevad välja eri moel. Mõned tekivad rahvasuus ja pärimuses ehk loomulikult viisil, saades nime oma kuu, asukoha või inimtegevuse järgi. Sellised on näiteks Pikk, Õllepruuli ja Parkali. Teised antakse või muudetakse kohaliku võimuorgani otsuse alusel – näiteks Mihhail Kalinini tänav või Pioneeri tänav. Paikadel võivad olla pühendusnimed, mis on pandud mõne isiku ja tema tegevuse auks. Vanalinnas on tänavaid pühendatud Juhan Kunderile, Carl Robert Jakobsonile ja Friedrich Reinhold Kreutzwaldile.

Uurimistöö annab rakverelaste kogukonnale võimaluse oma kodukohaga lähemalt tutvuda. Õppides oma linna tundma, tekib ka teatud sentimentaalsus. Selline emotsionaalne side võib ajendada inimesi Rakveret ja selle ajalugu kaitsma ning säilitama.

Näitus tsensuuri ajaloost Eestis

MARLEENE RANDMAA, KRISTEN HURT

Hugo Treffneri Gümnaasium, 12. klass

Juhendaja Aare Ristikivi

Oma praktilise töö raames korraldame näituse Eestis tsenseeritud või keelatud kirjandusteostest ning toome välja nende keelamise põhjused. Fookuses on Nõukogude okupatsiooni periood (1944–1991), kuid käsitleme ka aega pärast iseseisvuse taastamist. Näitusega püüame tutvustada tsensuuri üldiselt, selle eesmärgi ja meetodikat. Usume, et näitus aitab huvilistel mõista tsensuuri kui nähtuse mõju, tagajärgi ja olemust, selle erinevusi eri ajastutel.

Seni oleme tutvunud teoreetiliste materjalidega, näitus koolimajas toimub 2025. aasta jaanuaris ning on seotud üleriigilise raamatuaasta tähistamisega. Iga näitusel väljas oleva raamatu või muu kirjandusteose juurde on plaanis koostada infoleht, mis selgitab, milliste põhjendustega see tsensuuri alla kuulus. Näitus algab ülevaatega tsensuuri ajaloost ja sellele järgnevad konkreetsed näited Eestis tsensuuri alla kuulunud teostest.

Esmalt toome välja teosed, mis kuulusid tsensuuri alla Nõukogude okupatsiooni ajal. Need saab jagada kolme kategooriasse:

1) raamatud, mis on kirjutatud iseseisvas Eestis aastatel 1918–1940, näiteks Albert Kivikase „Nimed marmortahvilil“, August Gailiti „Isade maa“;

2) raamatud, mis on kirjutatud Nõukogude okupatsiooni ajal Eesti territooriumil, kuid sisaldasid keelatud infot;

3) raamatud, mille on kirjutanud väliseestlasest autorid väljaspool Nõukogude Liitu, näiteks Karl Ristikivi „Inimese teekond“, Jüri Lina „Õised päevad“.

Lisaks tsensuuri alla kuulunud raamatutele on näitusele teosed, kus tsensor on osa raamatust välja lõiganud, ning näide nn põrandaalusest kirjandusest.

Meie üllatuseks on ka selliseid raamatuid, mis on tsensuuri alla läinud peale Eesti iseseisvuse taastamist. Näitusele moodustavad need teise, oluliselt väiksema raamatute grupi. Näiteks 1993. aastal avaldasid Toomas Ratt ja Rein Pihlar uue trüki raamatust „Siioni tarkade protokollid“. See teos aga keelati kohtuotsusega ära, sest see õhutas rahvuslikku ja usulist vaenu.

Ukraina noorte elul põhineva näidendi kirjutamine ja lavastamine

MARIA SAVELJEVA

Jõhvi Gümnaasium, 12. klass

Juhendaja Dea Proode

Oma praktilise tööna kirjutasin ja lavastasin dokumentaalnäidendi. Jõhvi Gümnaasiumi „Kaunite kunstide“ moodulis läbitud „Lavakõne ja hääletreeningu“ ning „Näitleja meisterlikkuse“ kursuste lõputööna valmis näidend, mille teostamisse panustasid kõik trupiliikmed. Koostöös kursuse juhendaja Raili Tammega sai lavale ühe ukraina põgenike klassi lugu, sest sõda on väga terav teema. Teoreetilise tausta uurimisel kasutasin õpikuid „Eesti teatrilugu“ (autorid Luule Epner, Monika Läänesaar, Anneli Saro) ning „Draama ja teater“ (autor Anu Tonts), „Draamaraamatut“ (autor Ivika Hein) ja Toimetaja Tõlkebüroo artiklit „Kuidas kirjutada näidendit?“ (2023, 20. märts).

Lavastatud näidend põhineb Ukraina koolinoorte mälestustel, mis said salvestatud intervjuu vormis. Minu kätte jõudnud tekst oli küsimus-vastus-vormis, koostöös juhendajaga tõlkisime selle ja muutsime lavakõlbulikuks. Näidendi teksti lõime näitlejate osavõtul, n-ö rühmatöö põhimõttel, aluseks juba olemasolev lugu.

Jagasin pikad lood väiksemateks tekstideks, selle tulemusena valmis 10-leheküljeline näidend „Minu armas kallis klass“, milles on kokku 11 tegelast. Noored tutvustavad end, räägivad oma tulevikuplaanidest, igatsusest kodu ja lähedaste järele, lahkumisest ohtlikuks muutunud elukohast, väljendavad oma suhtumist sõjasse. Olin peale lavastaja rolli ka näitleja ja kunstilise juhi rollis.

Esietendus toimus 20. märtsil 2024 Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskuse organiseeritud Ida-Virumaa kooliteatrite festivalil. Esinesime Jõhvi Kontserdimaja kammersaalis, vaatamas oli ligikaudu

80 inimest. Kohe pärast esinemist saime tagasisidet pealtvaatajatelt ja žüriiliikmetelt. Kiideti näitlejate siirust ja oskust tegelaste karaktereid välja tuua ning leidlikke lahendusi väheste rekvisiitidega ja tähelepanu püüdvate stseenidega. Etendus „Minu armas kallis klass“ pälvis 10.–12. klassi vanusegrupis kolmanda koha.

Vooluveekogude kujutamine eesti rahvalauludes

SÄDE SEPP

Hugo Treffneri Gümnaasium, 12. klass

Juhendaja Kaisa Vaher

Oma uurimistööd tutvustavas ettekandes räägin, millisel viisil kujutatakse jõgesid, ojasid ja teisi väiksemaid vooluveekogusid eesti rahvalauludes. Töö eesmärk on välja selgitada, millises kontekstis esinevad vooluveekogud rahvalauludes, mida nad lauludes sümboliseerivad ja kas nad esinevad positiivses või negatiivses kontekstis. Tulemustes selgus, et positiivsete kontekstide hulka kuuluvad näiteks maagiliselt tervendav jõgi, oja ilusa kodukoha sümbolina, jõgi kui jõu ja püsivuse sümbol, jõgi kui oluliste sõnumite kandja ja jõgi vaimse ning füüsilise puhastuse kohana. Negatiivsete näidetena tuli välja oja kui kehva maa sümbol, oja metsiku ning ohtliku kohana ja jõgi kui koht, kuhu asjad ära kaovad. Analüüsin, kuidas erinevad tulemused piirkonniti ja millised erinevused on meie kultuuripärandil võrreldes teiste omaga. Lisaks otsin vastust küsimusele, mida saab laulude tõlgendamise kaudu järeldada endisaegsete eestlaste maailma-vaate kohta seoses vooluveekogudega ning kas sellest võib olla välja kasvanud meie suhtumine vooluveekogudesse tänapäeval. Vooluveekogud on väga ohustatud elupaigad, kuid teadlikkus sellest on väike. Rääkides edasi meie esivanemate lugusid, võib rahvapärimit kasutada selleks, et aidata kaasa vooluveekogude suuremale väärtustamisele kohalike maastike osana. Minu uurimistöö ühendab omavahel humanitaar- ja loodusteadused, mis toob välja palju põnevaid ja innovatiivseid tulemusi.

Esimese maailmasõja positiivsed tagajärjed

MÄRTEN VAIKSAAR

Nõo Põhikool, 9. klass

Juhendaja Astrid Tiideberg

Minu uurimistöö teemaks oli „Esimese maailmasõja positiivsed tagajärjed“. Olen olnud huvitatud ajaloost pikka aega ning sõda kui protsess koos seda ümbritsevate sotsiaalsete ja poliitiliste muutustega on huvitav. Seega otsustasin uurida, kuidas see konflikt kujundas meie maailma. Tegin uurimistöö just positiivsetest tagajärgedest, kuna tavaline on arusaam, et sõdadatel on vaid negatiivsed mõjud.

Uurimistöö koosneb kahest osast. Esimese peatüki koostamiseks uurisin esimese maailmasõja põhjuseid, sõdivaid pooli, teaduse ja tehnika arengut, sõja mõjutusi loomingle, demokraatia tõusu ning naiste õiguste suurenemist. Kuigi esimene maailmasõda oli ühest küljest kohutav sündmus ajaloos, oli sellel ka palju positiivseid tagajärgi. Näiteks loodi Rahvasteliit, mis oli esimene ülemaailmne organisatsioon sõdade ärahoidmiseks. Teadus ja tehnika arenesid: võeti kasutusele lennukid, tankid jm, arendati välja uusi sidevahendeid. Samuti suurenesid mitmel pool pärast esimest maailmasõda naiste õigused. Naised said valimisõiguse, nad said olla aktiivsed tööl ja kodus ning saavutasid õiguse omada vara ja kaasa rääkida pereelus. Saksamaal said naised pärast esimest maailmasõda valimisõiguse, samuti hakkasid naised omandama paremat ligipääsu haridusele ja töökohtadele.

Teises peatükis kirjutan küsitlusest, mille abil kontrollisin kaasõpilaste (7.–9. klass) teadmisi esimese maailmasõja positiivsete tagajärgede kohta. Küsitluses osales 75 õpilast. Küsitluse tulemusena selgus, et kaasõpilaste teadmised selles vallas olid üsna

heal tasemel, kuid oli ka küsimusi, kus enamik õpilasi eksis. Enamikule küsimustele vastasid üle poole õpilastest õigesti. Teemad, millega õpilased olid hästi kursis, olid: I maailmasõja mõju majandusele, I maailmasõja mõju tehnoloogilisele arengule, I maailmasõja mõju naiste õigustele, I maailmasõja mõju teaduse arengule ja uute riikide sünd pärast I maailmasõda. Teemad, mis valmistasid õpilastele raskusi, olid: I maailmasõja mõju kultuurile ning I maailmasõja mõju rahvusvaheliste suhetele.

Rahvatantsu „Risti-rästi labajalg“ loomine ja õpetamine

LAURA VARES

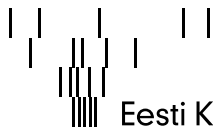
Tartu Karlova Kool, 9. klass

Juhendajad Vilja Vendelin-Reigo, Liivi Paumets

Minu töö eesmärk oli omaloomingulise rahvatantsu loomine ja selle õpetamine rahvatantsugrupile. Olen pikka aega soovinud teada, milline on rahvatantsu tegemise protsess ning missugused väljakutsed sellega kaasnevad. Samuti soovisin praktikas arendada enda tantsulist loovust ning saada head kogemust rühma juhendamisel. Valisin juhendamiseks Tartu Ülikooli Rahvakunsti ansambli 7.–10. klassi rahvatantsugrupi Tulevased Tudengid II, kus olen ka ise tantsija.

Eesmärgi saavutamiseks pidin esmalt looma rahvatantsu: leidma sobiva muusika, tegema tantsujoonised, välja mõtlema tantsusammud, kombinatsioonid ja liikumised ning panema kirja tantsukirjelduse. Seejärel oli mul võimalik panna end proovile juhendajana. Tantsu õpetades sain väärtusliku juhendamiskogemuse, lisaks sellele andis see mulle võimaluse saada tagasisidet loodud tantsule: nägin, mis töötas, ning ka seda, mida oli vaja korrigeerida. Tööprotsessi viimaseks osaks oli tantsu jäädvustamine: filmisin, kuidas minu loodud tantsu tantsib Tartu Ülikooli Rahvakunsti ansambli Tulevaste Tudengite II rühm.

Minu ettekanne kirjeldabki protsessi, mille käigus sündis omaloominguline rahvatants, kuidas ma selle teostasın ning dokumenteerisin.

Eesti Kirjandusmuuseum

EESTI RAHVA
MUUSEUM

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUM

EESTI KULTUURKAPITAL